

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

RASFF- järjestelmä + takaisinvedot

Mika Varjonen ja Anna Mizrahi

Erityisasiantuntijat

Elintarvikevalvonnan ohjausyksikkö

Ruokavirasto

**Ruokaviraston koulutus vilja- ja kasvisalalle
vierasaineiden ja torjunta-ainejäämien valvonnasta**

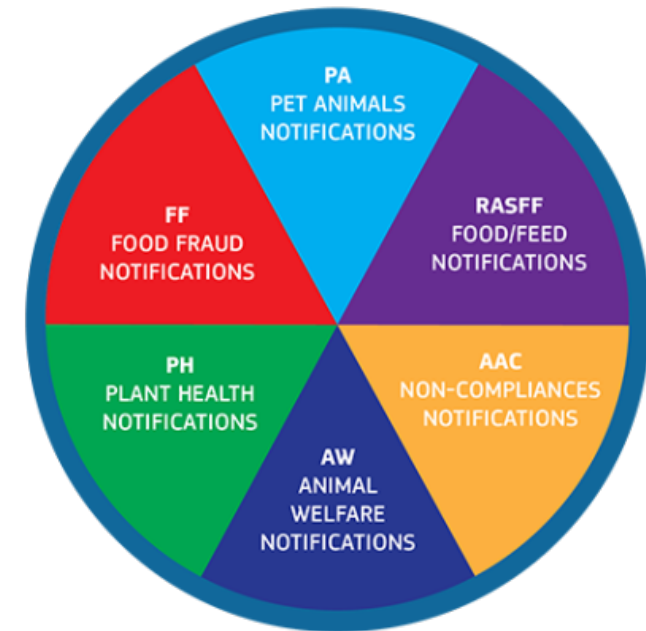
23.4. 2026

RASFF eli Rapid Alert System for Food and Feed

- Elintarvikkeita ja rehuja koskeva nopea hälytysjärjestelmä
 - On osa **Alert and Cooperation Network (ACN)** –verkostoa
 - Toimii **iRASFF**-sovelluksen avulla 24/7 (lisäksi hälytysnumerot joka maassa)
 - **RASFF Window** –hakusovellus viranomaisille, yrityksille ja kuluttajille
- Tarkoitettu jäsenmaiden (EU-maat + CH, NO, IS) viranomaisten väliseen viestinvaihtoon
- RASFF-ilmoituksia tehdään tapauksista, joissa
 - elintarvikkeita/rehuja on vastaanotettu tai viety maiden rajojen yli **JA**
 - **kuluttajan / tuotantoeläimen terveys voi vaarantua**
- Ei käsittele maiden sisäisiä tapauksia

Alert and
Cooperation
Network (ACN)

RASFF-ilmoitukset

- Jäsenmaan **tulee tehdä** RASFF-järjestelmään ilmoitus, kun viranomaisten tietoon tulee elintarvike, elintarvikekontaktimateriaali tai rehu, joka voi aiheuttaa mahdollisesti terveysvaaran ihmiselle tai eläimelle ja asiaan liittyy toinen maa

Ilmoitustyyppi	Toimenpiteet
RASFF Alert	Ilmoitus vaatii jäsenmailta nopeita valvontatoimenpiteitä ja niistä raportointia.
RASFF Information for follow up	Ilmoitus vaatii jäsenmailta toimenpiteitä ja niistä raportointia.
RASFF Information for attention	Ilmoitus ei vaadi välttämättä toimenpiteitä, vaan on annettu tiedoksi jäsenmaille. Ei vaadi raportointia. Esim. jos riski on alhainen tai tuote on jo vanhentunut
RASFF Border rejection	Ilmoitus tehdään, kun tuote on pysäytetty rajavalvonnassa EU:hun tuotaessa. Ei vaadi välttämättä toimenpiteitä, vaan on annettu tiedoksi jäsenmaille. Ei vaadi raportointia.
RASFF News	Ilmoitus tehdään, kun jäsenmaa, EFSA tai EU-komissio haluaa saattaa tiedoksi havaintojaan muille jäsenmaille.
AAC (Administrative Assistance and Cooperation)	Ilmoitus tehdään määräystenvastaisuudesta, johon ei yleensä liity terveysvaaraa. Toista jäsenmaata pyydetään ryhtymään valvontatoimenpiteisiin alueellaan toimivan yrityksen osalta.

RASFF-järjestelmä

- Rapid = pikainen, nopea, vikkellä
 - Nopeuden ansiosta saadaan riskit nopeammin hallintaan
- Ilmoitus tehtävä järjestelmään 48 tunnin sisällä siitä, kun on saatu tieto vakavasta riskistä, joka koskee muita maita
- Komissio monitoroi järjestelmää ja konsultoi EFSAa tarvittaessa
- Komission RASFF-toimisto on kontaktipisteenä kolmansiin maihin
- Jokaisessa 27 EU-maassa on kontaktipiste (Suomessa Ruokavirasto), jossa koordinoidaan toimenpiteitä (myös Norja, Sveitsi ja Islanti)
- **RASFF Window** – hakukone tarjoaa tietoja tapauksista yleisellä tasolla; tarkemmat tiedot tarjolla vain viranomaisille

RASFF-järjestelmän lainsäädäntöperusta

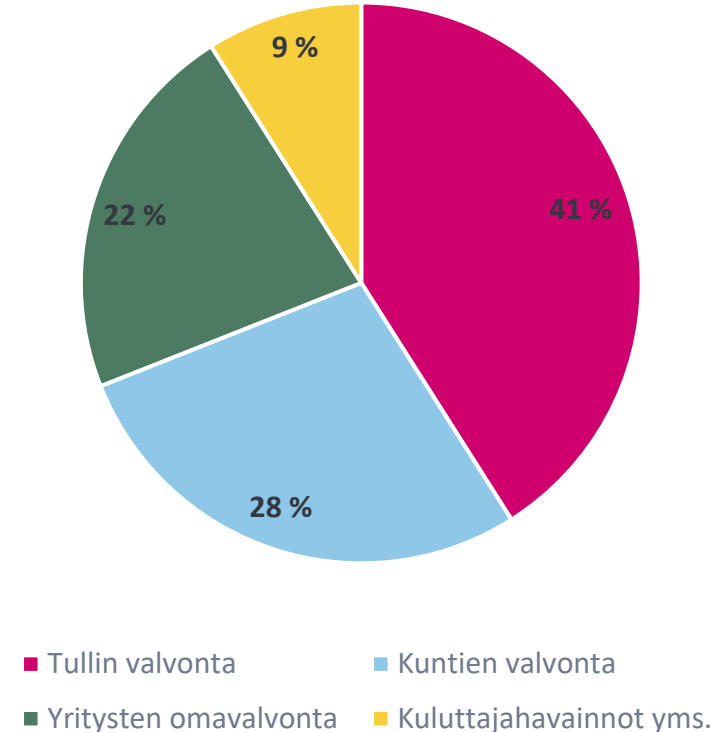
- EU:n yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002 artikla 50
 - RASFF-järjestelmän perustaminen, rakenne ja toiminta
- IMSOC-asetus eli täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1715 virallisen valvonnan tiedonhallintajärjestelmän säännöistä, artikkelit 12-28
 - Ilmoitus on tehtävä jos tilanne sitä vaatii
 - Ilmoittamiseen on käytettävä iRASFF-sovellusta
- EU:n valvonta-asetus (EU) N:o 2017/625, artikkelit 102-108
 - AAC-järjestelmän perustaminen ja toiminta
 - Koskee elintarvikkeiden ja rehujen lisäksi kasvinterveys- ja eläinten hyvinvointiasioita, sekä petoksia.
 - AAC-järjestelmä toimii iRASFF-sovelluksessa
- RASFF-ilmoitukset perustuvat usein yhteiseen EU-lainsäädäntöön, joka perustuu Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) tekemiin riskinarviointeihin.
 - eivät ohita jäsenmaan omaa riskinarviointia, mutta liikkumavaraa yhteisen EU-lainsäädännön sisällä on vähän

Suomen tekemät RASFF-ilmoitukset v. 2025 (ei sisällä rehuilmoituksia)

- 79 tehtyä RASFF-ilmoitusta, joista
 - 73 elintarvikkeista ja
 - 6 elintarvikekontaktimateriaaleista
- Suomeen kohdistui noin 130 RASFF-ilmoitusta (= tänne tuontia)
- EU:ssa tehtiin yhteensä 5344 RASFF-ilmoitusta viime vuonna

RASFF-ilmoitusten peruste Suomessa

Alert and Cooperation Network (ACN) Overview 2025

date of extraction: 13 January 2026
source: iRASFF using QlikSense

Agri-Food Fraud (FF)

294

Administrative Assistance and Cooperation (AAC)

3146

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF)

5344

Pet Animals (PA)

594

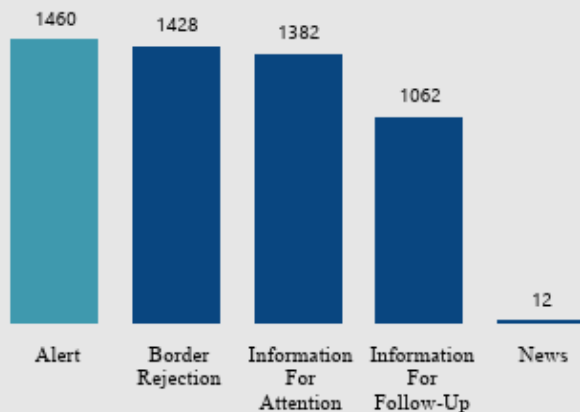
Plant Health (PH)

183

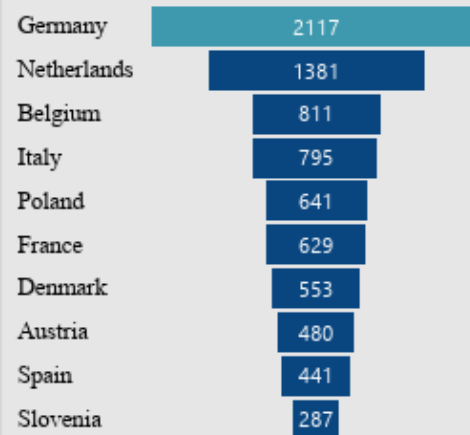
Animal Welfare (AW)

929

RASFF notifications by classification

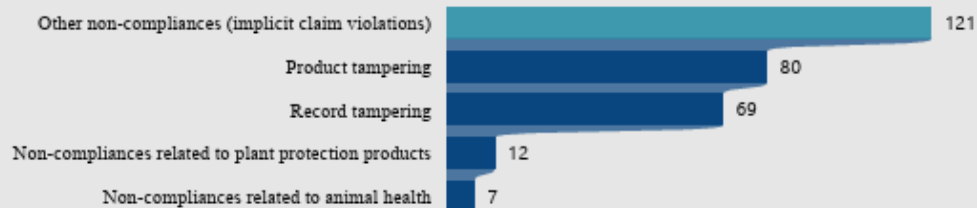
Top 10 ACN notifying countries

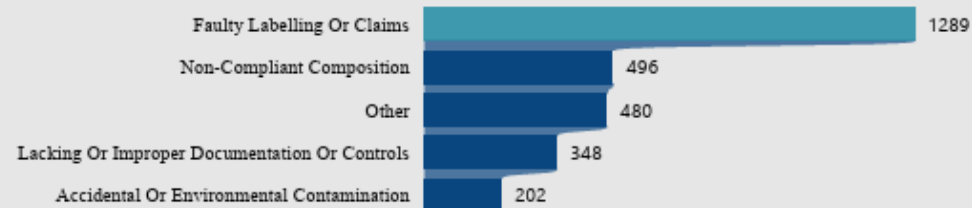
Top product categories by network

Network	Product category	Notifications
RASFF	Fruits And Vegetables	1057
PA	Dogs	563
AAC	Fruits And Vegetables	510
AW	Pigs - Fattening Pigs	361
FF	Live Animals	34
PH	Intended For Planting: Already Planted	30

Top 5 Agri-Food Fraud notifications by food fraud type

Top 5 Non-Compliance notifications by non-compliance type

ACN-ilmoitukset (RASFF + AAC) vuonna 2024

- Eniten ilmoituksia tehtiin seuraavista elintarvikeryhmistä:

1. Hedelmät ja kasvikset - 1479 ilmoitusta (16%)

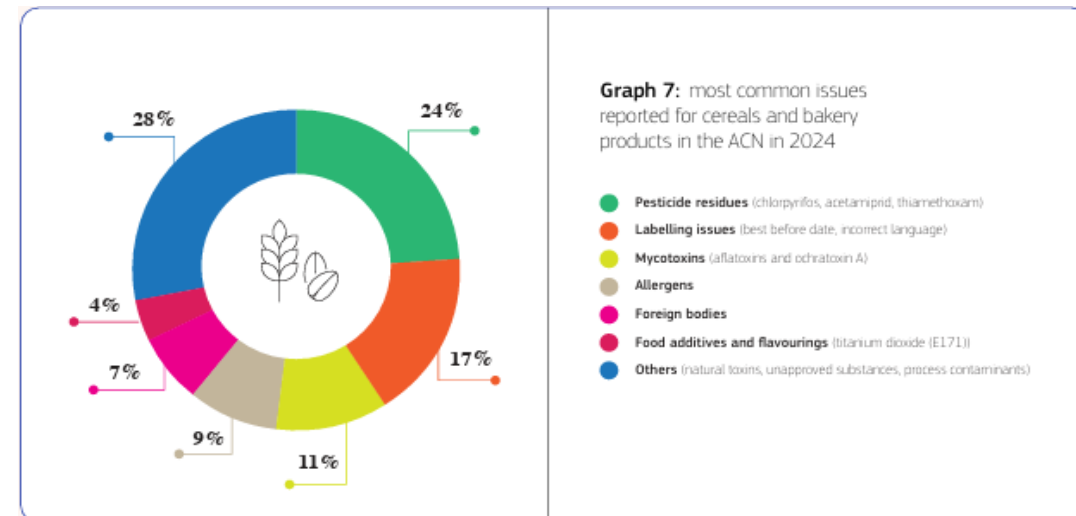
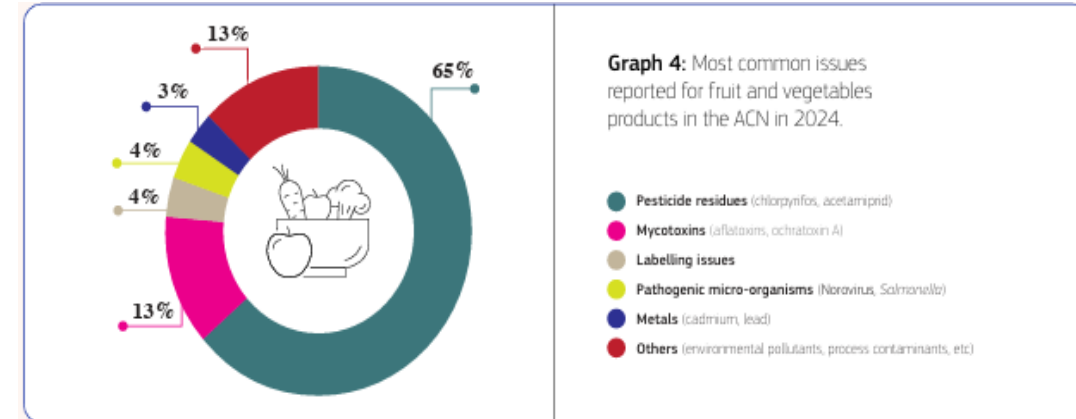
- 66 % ilmoituksista koski mahdollista terveysriskiä,

2. Pähkinät ja pähkinätuotteet – 657 ilmoitusta (7%)

3. Ravintolisät ja täydennetyt elintarvikkeet – 642 ilmoitusta (7 %)

4. Viljat ja leipomotuotteet – 562 ilmoitusta (6 %)

- 70 % ilmoituksista koski mahdollista terveysriskiä

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Elintarvikkeiden takaisinvedot

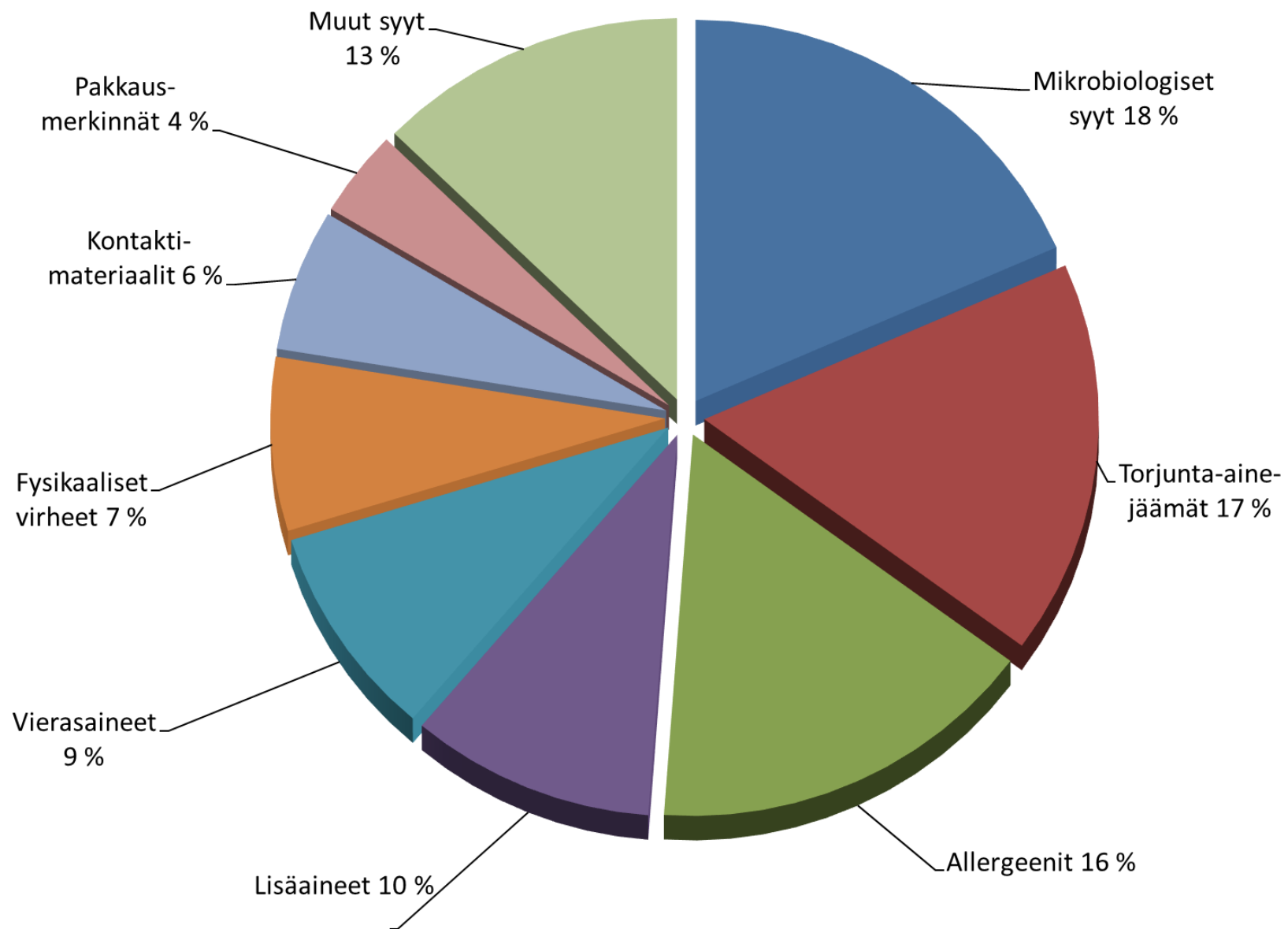

Mitä ”takaisinvedolla” tarkoitetaan?

- Yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002, artiklan 19 mukaan **takaisinvedolla** tarkoitetaan tilannetta, jossa elintarvikealan toimija saa tietää, **ettei** hänen maahantuomansa, tuottamansa, jalostamansa, valmistamansa tai jakelemansa **elintarvike ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen** ja ryhtyy sen johdosta **toimenpiteisiin sen poistamiseksi markkinoilta**.
- Takaisinvetoja on kahta päätyyppiä:
 1. **Takaisinveto markkinoilta** (withdrawal) tai
 2. **Takaisinveto kuluttajilta** (julkinen takaisinveto, recall), eli tuotteen takaisinvedon markkinoilta lisäksi kuluttajien tiedottaminen tuotteen mahdollisesta terveysvaarasta
- Kaupan alalla puhutaan myös ”hiljaisesta takaisinvedosta”, kun takaisinvedon perusteena ovat toimijan omat laatustandardit, eivät lainsäädännön vaatimukset

Takaisinvetojen syyt v. 2025 (299 tapausta)

Milloin elintarvike ei ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen?

- Vaatimukset elintarvikkeiden turvallisuudesta annetaan yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002 artiklassa 14:
 - **Markkinoille ei saa saattaa elintarvikkeita, jotka eivät ole turvallisia**, eli ovat
 - a.terveydelle haitallisia (ei ainoastaan välittömät tai lyhyen/pitkän ajan vaikutukset vaan myös vaikutukset seuraaville sukupolville) tai
 - b.ihmisravinnoksi soveltumattomia.
 - Virheen katsotaan koskevan koko erää, ellei ole näyttöä siitä, ettei virhe koske muuta osaa erästä tai lähetyksestä.
 - Elintarviketta, joka on elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien yhteisön erityissäännösten mukainen, on pidettävä turvallisena yhteisön erityissäännöksiin sisältyvien näkökohtien osalta.
 - Eli elintarviketta, joka ei ole turvallisuutta koskevien erityissäännösten mukainen, ei ole pidettävä turvallisena erityissäännöksiin sisältyvien näkökohtien osalta.

Lisäksi artiklassa 16:

- elintarvikkeiden merkinnät, mainonta ja esillepano, myös niiden muoto, ulkonäkö ja pakkaukset, käytetyt pakkausmateriaalit, tapa, jolla ne on aseteltu, ja olosuhteet, joissa ne esitellään, sekä tiedot, joita niistä annetaan millä tahansa tavalla, **eivät saa johtaa kuluttajia harhaan**.

Elintarvikkeen / kontaktimateriaalin on oltava turvallinen - esimerkkejä erityissäännöksistä

- Mikrobikriteeriasetus (EY) N:o 2073/2005
- Elintarviketietoasetus (EY) N:o 1169/2011
- Lisäaineasetus (EY) N:o 1333/2008
- Uuselintarvikeasetus (EU) 2015/2283
- Täydentämisasetus (EY) N:o 1925/2006
- Kontaktimateriaaliasetus (EY) N:o 1935/2004
- Torjunta-ainejäämäasetus (EY) N:o 396/2005
- Vierasaineasetus (EU) 2023/915

Toimijan velvollisuudet takaisinvetotilanteessa

- Yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002, artiklan 19 mukaan toimijan tulee
 1. poistaa tuote markkinoilta
 2. Ilmoittaa asiasta viranomaisille ja antaa tietoja pyydettyäessä (huomioiden myös viranomaisten tiedonsaantioikeuden ETL 297/2021 43 §) sekä toimia yhteistyössä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa riskien välttämiseksi tai vähentämiseksi.
 3. ilmoittaa kuluttajille (jos virhe aiheuttaa terveysriskiä)
- Käytännössä valvontaviranomainen myös seuraa että tuotepalautuksien ja hävityksen suhteen toimitaan siten, ettei synny vaaraa ympäristölle tai kuluttajille.
- **Toimijalla on vastuu ja velvollisuus olla aktiivinen takaisinvedossa, eikä vain odottaa viranomaisen ohjausta. Nopea toiminta vähentää vahinkoja.**

Valvontaviranomainen takaisinvetotilanteissa

- Elintarvikelain 297/2021 mukaan elintarvikevalvonnasta huolehtii
 - Kunta omalla alueellaan (27 §) ja
 - Ruokaviraston virkaeläinlääkäri tietyissä liha-alan laitoksissa (24 §)
 - Tulli maahantuotavien muiden kuin eläinperäisten elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien osalta (30 §)
- Valvonta-asetuksen (EU) 2017/625, artiklan 137 mukaan toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava valvontatoimia riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi
- Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tehtävät takaisinvedossa:
 - Päävastuu takaisinvedon toteutuksen valvonnasta & toimijan neuvonnasta
 - Ruokaviraston valvontapyyntöjen käsittely ja vastaaminen
 - Ihmisen terveydelle todetuista vaaroista ilmoittaminen Ruokavirastolle
 - Myös seikat, joilla voi olla vaikutusta elintarviketurvallisuuteen
 - Pyytää tarvittaessa neuvoa Ruokavirastosta

Ruokaviraston tehtävät takaisinvedossa

- Paikalliselle elintarvikevalvonnalle valvontapyyynnön lähettäminen
- Paikallisen elintarvikevalvonnan ohjaus ja neuvonta tarvittaessa
- Vakavan terveysvaaran tilanteessa yhteyden ottaminen suoraan toimijaan ja paikallisen valvojan pitäminen tilanteen tasalla
- Takaisinvedoista tiedottaminen valtakunnallisesti (178/2002, artikla 10)
 - kuluttajien varoittaminen mahdollisesta terveysvaarasta
- RASFF-järjestelmän kansallisena yhteyspisteenä toimiminen
 - RASFF-ilmoitus tehdään, kun takaisinvedettävä tuote on tuotu tai viety Suomen rajojen yli
- Takaisinvetoja koskevat ohjeet:
<https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/elintarvikeala/ohjeet/#takaisinvedot>

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos!

Tiedustelut osoitteeseen:

rasff@ruokavirasto.fi